

Valtuustoaloite, kunnanhankintaohjeen, konserniohjeen ja Kuntaliiton hankintaohjeen noudattaminen vuokratyöyhtiössä

KH 12.02.2024 § 33

Mika Järvinen on jättänyt valtuustoaloitteen 18.9.2023, missä esitetään, että Vuokrayhtiön on alettava noudattaa kunnan hankintaohjetta, konserniohjetta ja kuntaliiton hankintaohjetta.

Kunnan hallintosäännön luvussa 4 on määrätty konserniohjauksesta. Kuntakonsernin muodostavat kunta ja sen tytäryhteisöt. Tytäryhteisöjä ovat yhteisöt, joissa kunnalla on kirjanpitolain mukaisesti määräysvalta. 19 pykälässä on lueteltu kunnanhallituksen tehtävät konserniohjauksen osalta. Kunnanhallitus mm.

1 vastaa omistajapolitiikan, omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen kehittämisestä ja valmistelusta valtuustolle,
2 vastaa omistajaohjauksen toteuttamisesta ja organisoii konsernijohtamisen ja konsernivalvonnan,
3 määrää konsernijohtoon kuuluvien viranhaltijoiden tytäryhteisö- ja osakkuusyhteisökohtaisen työnjaon,
4 antaa valtuutetuille puolivuositteittain raportin yhtiöiden tavoitteiden toteutumisesta ja taloudellisen aseman kehittymisestä sekä arvion tulevasta kehityksestä ja riskeistä,
5 arvioi vuosittain omistajaohjauksen tuloksellisuutta kuntakonsernin kokonaisedun toteutumisen, riskienhallinnan ja menettelytapojen kannalta,
6 käsittelee arvioinnin tulokset ja johtopäätökset valtuuston puheenjohtajiston kanssa,
7 seuraa ja arvioi yhtiöiden tavoitteiden toteutumista ja taloudellisen aseman kehitystä neljännesvuositteittain ja tekee niiden perusteella tarvittaessa esityksiä yhtiöille,
8 antaa kunnan ennakkokannan konserniohjeen edellyttämässä asioissa,
9 vastaa tytäryhteisöjen hallitusten jäsenten nimitysprosessista,
10 nimeää kunnan ehdokkaat tytäryhteisöjen hallituksiin ja antaa heille omistajaohjauksen edellyttämät toimintaohjeet.

Hankintalain mukaisia hankintayksiköitä mm ovat:

1. valtion, kuntien ja kuntayhtymien viranomaiset
2. evankelis-luterilainen kirkko ja ortodoksinen kirkko sekä niiden seurakunnat ja muut viranomaiset
3. valtion liikelaitokset
4. julkisoikeudelliset laitokset
5. mikä tahansa hankinnan tekijä silloin, kun se on saanut hankinnan tekemistä varten tukea yli puolet hankinnan arvosta 1-4 kohdassa tarkoitettulta hankintayksiköltä.

Osakeyhtiön velvollisuus noudattaa hankintalainsäädäntöä riippuu siitä, onko yhtiö katsottava julkisoikeudelliseksi laitokseksi. Lakia julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1397/2016 hankintalaki) sovelletaan myös julkisoikeudellisiin laitoksiin.

Hankintalain 5 §:n määritelmän mukaan julkisoikeudellisella laitoksella tarkoitetaan missä tahansa juridisessa muodossa toimivaa oikeushenkilöä, joka on nimenomaisesti perustettu tyydyttämään sellaisia yleisen edun mukaisia tarpeita, joilla ei ole teollista tai kaupallista luonnetta ja:

1. jota rahoittaa pääasiallisesti 1 momentin 1-4 kohdassa tarkoitettu hankintayksikkö;
2. jonka johto on 1 momentin 1-4 kohdassa tarkoitettun hankintayksikön valvonnan alainen; taikka
3. jonka hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsenistä 1 momentin 1-4 kohdassa tarkoitettu hankintayksikkö nimeää yli puolet.

Julkisoikeudellisen laitoksen käsitteen ensimmäisen osan edellytysten on täyttyvä samanaikaisesti eli yksikön tulee olla oikeushenkilö, sen tulee olla perustettu tyydyttämään yleisen edun mukaisia tarpeita ja näiden tarpeiden on oltava luonteeltaan muita kuin teollisia tai kaupallisia. Sen sijaan käsitteen muut edellytykset (kohdat 1-3-) ovat vaihtoehtoisia.

Nykyisessä hankintalaissa tai sen esitöissä ei oteta suoraan kantaa kuntien tilavuokratyhtiöiden asemaan julkisoikeudellisena laitoksena. Aiemmin voimassa olleen hankintalain (348/2007) esitöissä (HE50/2006 vp. s 56) on todettu kuntien vuokratyhtiöistä seuraavasti:

Suomessa toimivia julkisoikeudellisia laitoksia ovat muun muassa kansaneläkelaitos, eläketurvakeskus, eräät yleishyödylliset yhdistykset, kuntien vuokratyhtiöt sekä elinkeintotoiminnan edellytysten parantamiseksi tarkoitettut yhtiöt.

Jokaisen yhtiön hankintayksikköasema tulee siis arvioida tapauskohtaisesti erikseen.

Aravavuokratalon omistajan on toimittajatahosta riippumatta kilpailutettava arvoltaan merkittävimmät hankkimansa isännöinti-, hallinto-, huolto- ja muut kiinteistönhoitopalvelut sekä kunnossapitotyöt, joiden kattamista varten peritään tai on tarkoitus periä vuokraa. Jos hankinnan arvo ilman arvonlisäveroa ylittää julkisista hankinnoista annetun lain 15 §:n 1 kohdassa säädetyn kansallisen kynnyksarvon, se on kilpailutettava, jollei pakottavista kiireellisistä syistä tai muusta laista muuta johdu. Hankintaa ei saa jakaa eriin, osittaa eikä laskea poikkeuksellisin menetelmin tämän momentin soveltamisen välttämiseksi (Aravarajoituslaki 1190/1993 7b).

Oheismateriaaliksi on liitetty Koy Sysmän Vuokratalon hallituksen vastine esitettyyn valtuustoaloitteeseen.

Valmistelija

Nimi: Susanna Leppänen
Tehtävänimike: Talouspäällikkö
Puh: 044 713 4506
Email: etunimi.sukunimi@sysma.fi

Kunnanjohtajan ehdotus

Kunnanhallitus hyväksyy aloitteen valmistelun kunnan hankintaohjeen, konserniohjeen ja Kuntaliiton hankintaohjeen noudattamisesta vuokrataloyhtiössä ja esittää sen tiedoksi valtuustolle.

Kunnanhallitus ohjeistaa Koy Sysmän Vuokrataloyhtiötä noudattamaan annettuja määräyksiä.

Päätös

Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti ehdotuksen.

Merkitään, että valtuuston puheenjohtaja Veikko Kotolahti ja valtuuston I varapuheenjohtaja Timo Seppänen poistuivat esteellisinä asian käsittelyn ajaksi perusteena vuokrataloyhtiöiden hallituksen jäsenyys. Myös jäsen Hannu Juhola poistui esteellisenä asian käsittelyn ajaksi perusteena vuokrataloyhtiöiden hallituksen varajäsenyys.

KV 19.02.2024 § 10
402/00.01.01.03/2023

Päätösehdotus

Kunnanhallitus antaa aloitteen valmistelun kunnan hankintaohjeen, konserniohjeen ja Kuntaliiton hankintaohjeen noudattamisesta vuokrataloyhtiössä kunnanvaltuustolle tiedoksi.

Päätös

Kunnanvaltuusto hyväksyi yksimielisesti ehdotuksen.